



B9-0258/2023

24.5.2023

PASIŪLYMAS DĖL REZOLIUCIJOS

pateiktas siekiant užbaigti diskusijas dėl Tarybos ir Komisijos pareiškimų

pagal Darbo tvarkos taisyklių 132 straipsnio 2 dalį

dėl ES veiksmų, kuriais siekiama kovoti su atsparumu antimikrobinėms
medžiagoms
(2023/2703(RSP))

Pernille Weiss

PPE frakcijos vardu

Tiemo Wölken

S&D frakcijos vardu

Billy Kelleher

RENEW frakcijos vardu

Tilly Metz

Verts/ALE frakcijos vardu

Anja Hazekamp

The Left frakcijos vardu **Joanna Kopcińska**

ECR frakcijos vardu

Europos Parlamento rezoliucija dėl ES veiksmų, kuriais siekiama kovoti su atsparumu antimikrobinėms medžiagoms (2023/2703(RSP))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV), ypač į jos 168 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į 2023 m. balandžio 26 d. Komisijos pasiūlymą dėl Tarybos rekomendacijos dėl ES veiksmų, kuriais siekiama kovoti su atsparumu antimikrobinėms medžiagoms, stiprinimo laikantis bendros sveikatos koncepcijos (COM(2023)0191),
 - atsižvelgdamas į savo 2018 m. rugsėjo 13 d. rezoliuciją dėl bendros sveikatos koncepcija grindžiamo Europos kovos su atsparumu antimikrobinėms medžiagoms (AAM) veiksmų plano¹,
 - atsižvelgdamas į savo 2021 m. lapkričio 24 d. rezoliuciją dėl ES vaistų strategijos²,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 132 straipsnio 2 dalį,
- A. kadangi 2022 m. liepos mėn. Komisija kartu su valstybėmis narėmis nustatė, kad atsparumas antimikrobinėms medžiagoms (AAM) yra viena iš trijų svarbiausių prioritetinių grėsmių sveikatai ES³; kadangi apskaičiuota, kad būtent dėl infekcijos, kurią sukėlė antibiotikams atsparios bakterijos, ES ir EEE kasmet miršta daugiau kaip 35 000 žmonių, o visame pasaulyje – daugiau kaip 1,2 mln. žmonių⁴; kadangi AAM poveikis sveikatai yra panašus į gripo, tuberkuliozės ir ŽIV/AIDS poveikį kartu, o naujausių duomenų tendencijos⁵ rodo, kad beveik visų bakterijų ir antibiotikų atsparumo derinių, ypač sveikatos priežiūros įstaigose, kur apie 70 % infekcijų dėl antibiotikams atsparių bakterijų atvejų buvo su sveikatos priežiūra susijusios infekcijos, infekcijų ir mirčių skaičius labai padidėjo;
- B. kadangi nesiėmus jokių tolesnių veiksmų iki 2050 m. su atsparumu antimikrobinėms medžiagoms susijusių mirčių skaičius visame pasaulyje galėtų siekti daugiau kaip 10 mln. per metus, t. y. daugiau nei numatoma mirčių nuo vėžio ir diabeto kartu sudėjus, ir tai galėtų padaryti tokios pat katastrofiškos ekonominės žalos kaip 2008–2009 m. pasaulinė finansų krizė;
- C. kadangi AAM turi rimtų su žmonių sveikata ir ekonomika susijusių padarinių sveikatos

¹ OL C 433, 2019 12 23, p. 153.

² OL C 224, 2022 6 8, p. 47.

³ https://health.ec.europa.eu/publications/hera-factsheet-health-union-identifying-top-3-priority-health-threats_en.

⁴ C. J. L. Murray, K. S. Ikuta, F. Sharara *et al.*, „Global burden of bacterial antimicrobial resistance in 2019: a systematic analysis“, *Lancet*, t. 399, Nr. 10325, p. 629–655:
[www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736\(21\)02724-0/fulltext](http://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736(21)02724-0/fulltext).

⁵ <https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/Health-burden-infections-antibiotic-resistant-bacteria.pdf>.

priežiūros sistemoms, nes dėl to, kad tampa sunkiau užkirsti kelią infekcinėms ligoms ir jas gydyti, kyla pavojus, be kita ko, galimybei atlikti operaciją, susilpnėjusio imuniteto pacientų gydymui, organų transplantacijai ir vėžio gydymui, o ES ir (arba) EEE šalių sveikatos priežiūros sistemos, kurios jau patiria spaudimą dėl tokių veiksnių kaip COVID-19 pandemija, patiria didelių išlaidų⁶; kadangi AAM taip pat kelia grėsmę maisto saugai ir apsirūpinimo maistu saugumui, nes daro poveikį gyvūnų sveikatai ir gamybos sistemoms;

- D. kadangi, nors AAM daro skirtingą poveikį valstybėms narėms, ES lygmens veiksmai, kuriais siekiama spręsti AAM problemą, gali suteikti aiškia pridėtinę vertę, nes nė viena valstybė narė viena pati negali tinkamai išspręsti šios tarpvalstybinės ir pasaulinės problemos;
- E. kadangi AAM yra bendros sveikatos problema, t. y. tai apima žmonių sveikatą, gyvūnų sveikatą ir aplinką, ir kelia daugialypę tarpvalstybinę grėsmę sveikatai, kurios vienas sektorius arba atskiros šalys negali įveikti atskirai, nes kovai su AAM būtinas aukšto lygio bendradarbiavimas tarp sektorių ir tarp šalių, be kita ko, pasauliniu lygmeniu;
- F. kadangi 2017 m. birželio 29 d. Komisijos komunikate „Bendros sveikatos koncepcija grindžiamas Europos kovos su atsparumu antimikrobinėms medžiagoms (AAM) veiksmų planas“ (toliau – 2017 m. AAM veiksmų planas) (COM(2017)0339)⁷ nustatyta daugiau kaip 70 veiksmų, susijusių su žmonių sveikata, gyvūnų sveikata ir aplinka, kurių pažanga reguliariai stebima⁸; kadangi vis dėlto reikia imtis tolesnių veiksmų visose trijose bendrosios sveikatos triados sudedamosiose dalyse, kad AAM grėsmė būtų sėkmingai įveikta; kadangi tam reikia, kad Komisija ir valstybės narės skirtų šioms sritims daugiau dėmesio ir bendradarbiautų bei skatintų žmonių sveikatos, gyvūnų sveikatos, maisto, vandens ir aplinkos sektorių bendradarbiavimą;
- G. kadangi pagal programą „ES – sveikatos labui“ siūlomos investicijos kovai su AAM, visų pirma skiriant tiesiogines dotacijas valstybių narių valdžios institucijoms, kad būtų įgyvendintos su AAM susijusios priemonės, pvz., bendros sveikatos koncepcija grindžiami nacionaliniai veiksmų AAM srityje planai, infekcijų prevencija ir ambulatorinių bei su sveikatos priežiūra susijusių infekcijų kontrolė, taip pat antimikrobinio gydymo priežiūros strategijos, kurios turėtų padėti įgyvendinti Tarybos rekomendaciją visose valstybėse narėse;
- H. kadangi pagal programą „Europos horizontas“ bus remiami mokslinių tyrimų ir inovacijų veiksmai ir Bendros sveikatos koncepcija grindžiama kovos su AAM partnerystė⁹, o Europos investicijų banko¹⁰ finansavimas ir parama pagal techninės paramos priemonę¹¹ galėtų suteikti papildomą paramą Tarybos rekomendacijai

⁶ <https://www.ecdc.europa.eu/en/news-events/eaad-2022-launch>.

⁷ <https://www.oecd.org/health/health-systems/AMR-Tackling-the-Burden-in-the-EU-OECD-ECDC-Briefing-Note-2019.pdf>.

⁸ https://health.ec.europa.eu/system/files/2020-01/amr_2017_action_plan_0.pdf.

⁹ https://cordis.europa.eu/programme/id/HORIZON_HORIZON-HLTH-2024-DISEASE-09-01; https://research-and-innovation.ec.europa.eu/system/files/2022-02/ec_rtd_he-partnerships-onehealth-amr.pdf.

¹⁰ <https://www.eib.org/en/index.htm>.

¹¹ 2021 m. vasario 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/240, kuriuo nustatoma techninės paramos priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 1).

įgyvendinti;

- I. kadangi bendros sveikatos koncepcija grindžiami nacionaliniai veiksmų AAM srityje planai, jei jie tinkamai finansuojami, yra labai svarbūs siekiant koordinuotai reaguoti į AAM įvairiuose sektoriuose; kadangi 2016 m. Generalinės Asamblėjos aukšto lygio susitikimo politinėje deklaracijoje dėl atsparumo antimikrobinėms medžiagoms¹² JT valstybės narės įsipareigojo dirbti nacionaliniu, regionų ir pasauliniu lygmenimis, kad pagal Pasaulio sveikatos asamblėjos rezoliuciją Nr. 68.7 būtų parengti daugiasektoriai veiksmų planai, laikantis bendros sveikatos koncepcijos ir Pasaulinio kovos su AAM veiksmų plano¹³;
- J. kadangi 2022 m. spalio 18 d. apžvalginėje ataskaitoje¹⁴ Komisija nustatė, kad, nors nacionaliniai veiksmų planai yra parengti visose valstybėse narėse ir dauguma jų bent iš dalies grindžiami bendros sveikatos koncepcija, jų turinys ir detalės labai skiriasi, ir padarė išvadą, kad daugelis valstybių narių turėtų labiau laikytis bendros sveikatos koncepcijos, visų pirma dėl su aplinka susijusių priemonių, kurių dažnai trūksta arba kurios nėra pakankamai išplėtos; kadangi daugumoje nacionalinių veiksmų planų minimas tarpsektorinis koordinavimo mechanizmas, kuris yra viena iš pagrindinių bendros sveikatos koncepcijos sudedamųjų dalių, tačiau šiam mechanizmui neretai trūksta aiškios struktūros, įgaliojimų ir sudėties; kadangi tam tikrų nacionalinių veiksmų planų bendros sveikatos aspektai apima darbuotojų, atsakingų už vandens tvarkymą aplinkoje, ypač nuotekų valymą, susijusį su vaistų gamybos ir naudojimo liekanomis, švietimą ir mokymą, neapdorotų ligoninių atliekų mažinimą ir nepanaudotų vaistų surinkimą iš namų ūkių bei antimikrobinų medžiagų surinkimą iš ūkių; kadangi, be to, pagrindinės sudedamosios dalys, kaip antai veiklos, stebėsenos ir vertinimo dalys, pačiuose nacionaliniuose veiksmų planuose paprastai nėra gerai išplėtos ir nėra pateiktos susijusiuose dokumentuose, o biudžeto sudarymo informacijos nacionaliniuose veiksmų planuose dažniausiai nėra;
- K. kadangi buvo išreikštas susirūpinimas dėl tvaraus valstybių narių nacionalinių veiksmų planų įgyvendinimo ir valstybėse narėse taikomos tvarkos, užtikrinančios, kad jų strateginiai tikslai būtų veiksmingai pasiekti; kadangi dėl to valstybės narės turėtų užtikrinti, kad jos turėtų tinkamos struktūros nacionalinius veiksmų planus, grindžiamus bendros sveikatos koncepcija, su kiekvienai veiklai konkrečiai skirtomis stebėsenos priemonėmis bei ištekliais;
- L. kadangi vertinant AAM plitimą, remiant racionalų antimikrobinų medžiagų naudojimą ir informuojant apie infekcijų prevenciją bei reagavimą į jas labai svarbi griežta AAM ir antimikrobinų medžiagų vartojimo priežiūra ir stebėseną visais žmonių sveikatos lygmenimis, tačiau kartu ir veterinarijos, augalų ir aplinkos sektoriuose, taip pat vandens, sanitarijos ir nuotekų tvarkymo priemonės;
- M. kadangi patikimi ir palyginami duomenys apie antimikrobinų medžiagų naudojimą, skyrimą, šalinimą ir šaltinius yra esminis infekcijų prevencijos ir kontrolės planavimo,

¹² <https://digitallibrary.un.org/record/845917#record-files-collapse-header>.

¹³ <https://www.who.int/publications/i/item/9789241509763>.

¹⁴ https://health.ec.europa.eu/publications/overview-report-member-states-one-health-national-action-plans-against-antimicrobial-resistance_en.

tendencijų nustatymo ir AAM problemos sprendimo komponentas, taip pat padeda kurti naujus ir novatoriškus antimikrobinio gydymo būdus; kadangi valstybės narės turėtų apsvarstyti galimybę sukurti vieno langelio principu veikiančią šių duomenų platformą ir galimą Europos pasirengimo ekstremaliosioms sveikatos situacijoms ir reagavimo į jas institucijas (HERA) arba Europos ligų prevencijos ir kontrolės centro (ECDC) vaidmenį šioje srityje;

- N. kadangi valstybės narės turi rinkti aktualius ir palyginamus duomenis apie antimikrobinį veterinarinių vaistų pardavimo apimtį ir antimikrobinį vaistų naudojimą pagal gyvūnų rūšis; kadangi taikant ir įgyvendinant Reglamentą (ES) 2022/2371¹⁵ galima pagerinti palyginamų ir suderinamų duomenų ir informacijos apie AAM ir sunaudotą antimikrobinį medžiagų kiekį rinkimą; kadangi būtina, kad valstybės narės imtųsi tolesnių veiksmų esamoms priežiūros ir stebėsenos spragoms pašalinti ir duomenų apie AAM ir sunaudotą antimikrobinį medžiagų kiekį išsamumui visais lygmenimis užtikrinti, be kita ko, rekomenduodamos teiktinus duomenis, nagrinėdamos galimybes labiau suderinti gaires dėl duomenų atnaujinimo dažnumo, duomenų analizės metodų ir duomenų teikimo išsamumo lygio, taip pat kurdamas integruotas AAM ir sunaudoto antimikrobinio medžiagų kiekio priežiūros sistemas, apimančias žmonių sveikatą, gyvūnų sveikatą, augalų sveikatą, maistą, nuotekas ir aplinką;
- O. kadangi dar nėra žinoma visų galimų AAM rezervuarų ir plitimo kelių santykinė svarba ir, pripažįstant, kad visapusiška AAM plitimo stebėseną neįmanoma, vis dar reikia atlikti daugiau pirminių tyrimų siekiant tobulinti AAM priežiūrą bei stebėseną ir visų pirma siekiant palengvinti įrodymais grindžiamų sprendimų priėmimą šioje srityje;
- P. kadangi priežiūros ir stebėsenos mokslas nėra statiškas ir todėl moksliniams tyrimams turėtų būti teikiamas didelis prioritetas, siekiant užtikrinti, kad būtų taikomos atitinkamos metodikos;
- Q. kadangi reikia daugiau įrodymų apie AAM vystymąsi ir plitimą dėl patogenų poveikio augalų apsaugos produktams ir biocidiniams produktams; kadangi vertinant augalų apsaugos produktų ir biocidinių produktų saugą ir priimant sprendimus dėl jų, reikėtų atsižvelgti į tokio atsparumo išsivystymo galimybes; kadangi valstybės narės, padedamos Komisijos, turėtų apsvarstyti galimybę rinkti vertingus ir palyginamus duomenis apie galimą priežastinį ryšį tarp augalų apsaugos produktų, biocidų ir AAM, taip pat Europos maisto saugos tarnybos (EFSA) ir Europos cheminių medžiagų agentūros (ECHA) vaidmenį vertinant šiuos duomenis ir nustatant ES masto tendencijas;
- R. kadangi AAM aspektams, susijusiems su aplinka, skirta mažiau dėmesio nei AAM žmonių ar gyvūnų sveikatos srityje; kadangi 2023 m. JT aplinkos programos ataskaitoje „Bracing for Superbugs: Strengthening environmental action in the One Health response to AMR“ pateikiama įrodymų, kad aplinka atlieka labai svarbų vaidmenį AAM vystantis, plintant bei sklindant ir yra esminė kovos su AAM sprendimo dalis¹⁶;

¹⁵ 2022 m. lapkričio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/2371 dėl didelių tarpvalstybinio pobūdžio grėsmių sveikatai, kuriuo panaikinamas Sprendimas Nr. 1082/2013/ES (OL L 314, 2022 12 6, p. 26).

¹⁶ <https://www.unep.org/resources/superbugs/environmental-action>.

kadangi AAM aplinkos aspektai apima ligoninių ir komunalinių nuotekų, farmacijos gamybos nuotekų, augalininkystės bei gyvulininkystės nuotėkio ir kitų atliekų ir išmetimo sukeltą taršą; kadangi AAM aplinkos stebėseną gėlame vandenyje, nuotekose, jūrų vandenyje ir žemės ūkio paskirties dirvožemyje yra labai svarbi siekiant geriau suprasti, kiek antimikrobinių medžiagų liekanų buvimas aplinkoje lemia AAM atsiradimą ir plitimą, aplinkos taršos lygį ir riziką žmonių sveikatai; kadangi stebėseną taip pat yra labai svarbi siekiant papildyti klinikinius duomenis, pateikiant populiacijos duomenis, gautus atliekant nuotekų aplinkosauginę priežiūrą, naudojant iš didelės populiacijos paimtą medžiagą;

- S. kadangi vaistų liekanų, ypač iš farmacijos pramonės ir ligoninių, taip pat iš nuotekų valymo įrenginių¹⁷, yra plačiai randama gėlame vandenyje (paviršiniame ir požeminiame vandenyje) ir dirvožemyje, o keletas leidinių parodė, kad įvairūs vaistai (įskaitant antibiotikus), mikroplastikai, metalai ir kitos cheminės medžiagos gali prisidėti prie AAM;
- T. kadangi pagal nacionalinius veiksmų AAM srityje planus plėtojami veiksmai turėtų apimti nuotekų standartų nustatymą ir stebėseną, bendradarbiavimą su gamybos, vandens ir nuotekų inžinieriais, siekiant skatinti tinkamiausias poveikio mažinimo technologijas, siekiant sumažinti AAM taršą, didinti patikrinimų skaičių, gerinti sistemos priežiūrą, prisiimti didesnę atsakomybę už nuotekų tvarkymą ir skatinti žiedinę ekonomiką; kadangi taip pat būtina plėtoti griežtą AAM priežiūrą nuotekose, kaip priemonę teikti integruotą informaciją apie AAM bendruomenėse, kuriose jos naudojamos, ir spręsti svarbiausią aplinkos stebėsenos poreikį, kartu informuojant apie mokslinius tyrimus, reikalingus atitinkamoms išleidimo ribinėms vertėms nustatyti;
- U. nors 2022 m. rudens Komisijos pasiūlymais¹⁸ siekiama sustiprinti AAM aplinkos stebėseną gėlame vandenyje, nuotekose ir žemės ūkio paskirties dirvožemyje, taip pat pripažįstama, kad priežiūros sistemoms, įskaitant aplinką, reikia taikyti integruotą AAM bendros sveikatos koncepciją¹⁹; kadangi, siekiant užkirsti kelią infekcinių ligų protrūkiams, juos greitai nustatyti ir valdyti bei kovoti su AAM visuose sektoriuose, be kita ko, bendradarbiaujant su atitinkamomis akademinės bendruomenės šakomis, būtina integruota žmonių, gyvūnų, augalų, maisto, nuotekų ir aplinkos vaistams atsparių mikroorganizmų tyrimų rezultatų priežiūra ir kadangi glaudesnis bendradarbiavimas šiuose sektoriuose taip pat gali padėti sutaupyti lėšų; kadangi šis procesas apima dalijimąsi duomenimis ir informacija įvairiuose sektoriuose, kad būtų galima veiksmingiau ir koordinuotai kovoti su AAM; kadangi šių priežiūros sistemų teikiami duomenys gali padėti geriau suprasti sudėtingą AAM epidemiologiją ir suteikti informacijos rizikos vertinimams atlikti, kuria būtų galima vadovautis rengiant politines rekomendacijas ir padėti parengti iniciatyvas, kuriomis būtų reaguojama į AAM riziką

¹⁷ <https://www.nature.com/articles/s41579-021-00649-x.pdf>, p. 266.

¹⁸ 2022 m. spalio 26 d. Komisijos pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2000/60/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus, Direktyva 2006/118/EB dėl požeminio vandens apsaugos nuo taršos ir jo būklės blogėjimo ir Direktyva 2008/105/EB dėl aplinkos kokybės standartų vandens politikos srityje (COM(2022)0540), ir 2022 m. spalio 26 d. Komisijos pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl komunalinių nuotekų valymo (nauja redakcija) (COM(2022)0541).

¹⁹ Tyrimas dėl 2017 m. ES veiksmų AAM srityje plano parengimo ateities iššūkiams analizės, Europos Komisija, Sveikatos ir maisto saugos generalinis direktoratas, 2022 m. lapkričio mėn.

prieš jai virstant didelio masto ekstremaliosiomis situacijomis;

- V. kadangi griežta infekcijų prevencija ir kontrolė, visų pirma ūmios formos slaugos įstaigose, pvz., ligoninėse ir ilgalaikės priežiūros įstaigose, gali padėti kovoti su AAM, be kita ko, dėl to, kad per COVID-19 pandemiją padidėjo informuotumas apie tai, kaip infekcijų prevencija ir kontrolė, įskaitant vandens, sanitarijos ir higienos priemones, gali sumažinti mikrobu, įskaitant atsparius mikrobus, plitimą; kadangi, nepaisant to, daugiau kaip 70 % AAM naštos tenka su sveikatos priežiūra susijusioms infekcijoms, reikia daugiau priemonių ir investicijų siekiant sukurti aukštus infekcijų prevencijos ir kontrolės bei saugių vandens, sanitarijos ir higienos priemonių standartus, tvirtai įsipareigojant įgyvendinti pasaulinę infekcijų apsaugos ir kontrolės strategiją, padidinti sveikatos priežiūros specialistų priežiūros galimybes, užtikrinti aukštus pacientų saugos standartus ir tiesiogines valstybių narių investicijas šioje srityje;
- W. kadangi kovai su AAM taip pat kenkia vis dažnesnis antibiotikų trūkumas visame pasaulyje, o vaistus skiriantys asmenys turi naudoti alternatyvias antimikrobines medžiagas, nes neturi tinkamiausių ir naudoti medžiagų, todėl atsiranda vaistams atsparios infekcijos ir didėja AAM našta; kadangi dėl to būtina skubiai užkirsti kelią didėjančiam vaistų trūkumui ir jį valdyti;
- X. kadangi gerai žinoma, kad netinkamas antimikrobinių medžiagų naudojimas, taip pat nepakankama žmonių ir gyvūnų infekcijų ir prevencijos kontrolė yra pagrindiniai veiksniai, lemiantys padidėjusį AAM lygį; kadangi vis dėlto yra nuoseklių pranešimų apie trūkumus užtikrinant aukštą antimikrobinių gydymo priežiūros lygį visose valstybėse narėse; kadangi racionalus antimikrobinių medžiagų naudojimas ir aukšti infekcijų prevencijos ir kontrolės standartai ambulatorinių sveikatos priežiūros įstaigų, ligoninių ir ilgalaikės priežiūros įstaigų lygmeniu yra esminiai aspektai mažinant AAM atsiradimą ir vystymąsi; kadangi Tarybos rekomendacija papildoma Sąjungos farmacijos srities teisės aktų peržiūra, kuria siūloma į peržiūrėtą direktyvą dėl Sąjungos kodekso, reglamentuojančio žmonėms skirtus vaistus²⁰, įtraukti konkrečias reguliavimo priemones, kuriomis būtų skatinamas racionalus antimikrobinių medžiagų naudojimas;
- Y. kadangi, remiantis skaičiavimais, 8 % visų žmonėms skirtų antibiotikų ES vartojama be recepto²¹; kadangi Pasaulio sveikatos organizacija (PSO) atliko savo Europos regiono ES kaimyninių šalių apklausą ir apskaičiavo, kad net vienas iš trijų žmonių tose šalyse vartoja antibiotikus be recepto²², o pagrindiniai antibiotikų įsigijimo būdai yra jų pirkimas be recepto namuose ar užsienyje (nepaisant taikytinos teisės), naudojant likučius arba gaunant juos iš draugų ir šeimos²³;

²⁰ 2023 m. balandžio 26 d. Komisijos pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl Sąjungos kodekso, reglamentuojančio žmonėms skirtus vaistus, kuria panaikinama Direktyva 2001/83/EB ir Direktyva 2009/35/EB (COM(2023)0192).

²¹ „Duomenys apie atsparumą antimikrobiniams medžiagoms (AAM). Antimikrobinių medžiagų naudojimas ES sumažėjo, tačiau reikia tolesnių veiksmų“, Europos Komisija, 2022 m. lapkričio 17 d.: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/lt/IP_22_6951.

²² „1 in 3 use antibiotics without prescription, WHO/Europe’s study shows“, Pasaulio sveikatos organizacija, 2022 m. lapkričio 21 d.: <https://www.who.int/europe/news/item/21-11-2022-1-in-3-use-antibiotics-without-prescription--who-europe-s-study-shows>.

²³ Tyrimas „Antimicrobial resistance and causes of non-prudent use of antibiotics in human medicine in the EU“,

- Z. kadangi ES bendruosiuose veiksmuose dėl atsparumo antimikrobinėms medžiagoms ir su sveikatos priežiūra susijusių infekcijų (ES JAMRAI) nustatyta, kad trūksta veiksmingų priemonių, kuriomis būtų daromas poveikis AAM priežiūrai nacionaliniu ir Europos sveikatos priežiūros lygmenimis²⁴; kadangi reikia plėtoti pagrindinius Europos antibiotikų priežiūros programų elementus, kad jie būtų paversti valstybių narių ir ES lygmens praktine ir įgyvendinama politika;
- AA. kadangi AAM sukelia didesnę gyvūnų sergamumą bei mirtingumą ir kelia pavojų gyvūnų sveikatai, gerovei, taigi ir produktyvumui, o tai reiškia, kad jis daro didelį socialinį ir ekonominį poveikį žemės ūkio sektoriui; kadangi maisto grandinės saugai įtakos turi gyvūnų, ypač auginamų maisto gamybai, sveikata ir gerovė; kadangi užtikrinant aukštą gyvūnų sveikatos ir gerovės lygį didėja gyvūnų atsparumas, todėl jie tampa mažiau pažeidžiami ligų, o tai padeda mažinti antimikrobinių medžiagų naudojimą; kadangi iškilus pavojui gyvūnų ar žmonių sveikatai, gyvūnų augintojai ir veterinarijos gydytojai, kaip paskutinę išeitį, vis dėlto turėtų turėti galimybę tinkamai naudoti antibiotikus, neįtrauktus į žmonėms skirtų antibiotikų rezervo sąrašą;
- AB. kadangi Europos žemės ūkio ir gyvulininkystės sektoriai jau ėmėsi reikšmingų priemonių ir labai sumažino AAM riziką, visų pirma pirmenybę teikdami terapiniam, o ne profilaktiniam antibiotikų naudojimui²⁵;
- AC. kadangi naudojant antimikrobines medžiagas gyvūnams skirtuose vaistuose greitėja joms atsparių mikroorganizmų atsiradimas bei plitimas ir mažėja esamų žmonių infekcijoms gydyti skirtų antimikrobinių medžiagų, kurių ir taip yra mažai, veiksmingumas; kadangi 2017 m. atliktuose tyrimuose nustatyta, kad, vertinant absoliučiais dydžiais, 73 % visų pasaulyje parduodamų antimikrobinių medžiagų yra naudojama maistui auginamiems gyvūnams; kadangi, remiantis šiais tyrimais, farmacinės formos, tinkamos grupiniam gydymui (geriamieji tirpalai, premiksai ir geriamieji milteliai), sudarė apie 88 % visų pardavimų, o formos, skirtos tam tikriems gyvūnams gydyti (injekciniai ir kiti preparatai), sudarė apie 12 % visų pardavimų; kadangi, EFSA duomenimis, pastaraisiais metais keliose valstybėse narėse padaryta pažanga mažinant maistinių gyvūnų AAM;
- AD. kadangi naudojant nuotekų dumblą ir mėšlą kaip trąšas žemės ūkio paskirties dirvožemyje, gali atsirasti AAM, nes aplinkoje plinta antimikrobinėms medžiagoms atsparios bakterijos ir atsparumo antimikrobinėms medžiagoms genai, kurie dar labiau užteršia maisto grandinę; kadangi būtina įdiegti racionalaus mėšlo tvarkymo praktiką, nors reikia daugiau duomenų, kad būtų galima inicijuoti įrodymais pagrįstus veiksmus;
- AE. kadangi konkrečių, išmatuojamų tikslų, kurie turi būti nustatyti kartu su įgyvendinimo priemonėmis ir apibrėžti konsultuojantis su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, nustatymas yra veiksmingas būdas per nustatytą laikotarpį pasiekti AAM prevencijos ir

Europos Komisija, Sveikatos ir maisto saugos generalinis direktoratas, 2017 m. balandžio mėn.

²⁴ Politikos apžvalga „Appropriate use of antibiotics in a One Health Perspective“, ES JAMRAI, 2021 m.: https://eu-jamrai.eu/wpcontent/uploads/2021/02/201020_EUJAMRAI_policy-brief_WP7_appropriate-use-of-antibiotics-one-health-perspective.pdf.

²⁵ 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/6 dėl veterinarinių vaistų, ir kuriuo panaikinama Direktyva 2001/82/EB (OL L 4, 2019 1 7, p. 43).

mažinimo tikslus ir stebėti pažangą; kadangi diskusijos dėl AAM tikslų vyko tarptautiniu mastu, pavyzdžiui, Transatlantinėje atsparumo antimikrobinėms medžiagoms darbo grupėje, JT darnaus vystymosi tiksluose ir Didžiojo septyneto susitikime, o neseniai, 2022 m. lapkričio mėn., trečiojoje pasaulinėje aukšto lygio ministrų konferencijoje atsparumo antimikrobinėms medžiagoms klausimais buvo pripažinta, kad tikslinga nustatyti tikslus, kuriais siekiama paskatinti stiprius nacionalinius ir pasaulinius politinius veiksmus ir konsoliduoti pastangas ir įsipareigojimus;

- AF. nors tikslas iki 2030 m. 50 % sumažinti bendrą ES parduodamų antimikrobinų medžiagų, skirtų ūkiniam gyvūnams ir akvakultūrai, kiekį buvo įtrauktas į strategiją „Nuo ūkio iki stalo“ ir į Nulinės taršos veiksmų planą, o mažesnis antimikrobinų medžiagų naudojimas ūkiniam gyvūnams turėtų būti stebimas taikant bendros žemės ūkio politikos paramos priemones, šiuo metu žmonių sveikatos sektoriuje ES lygmeniu nėra jokie su AAM susijusio tikslo; kadangi Komisija kartu su ECDC tiek Sąjungos, tiek valstybių narių lygmeniu nustatė konkrečius tikslus, kuriais būtų sumažintas nereikalingas antimikrobinų medžiagų naudojimas, rekomenduojamuose tiksliniuose rodikliuose valstybių narių lygmeniu deramai atsižvelgiant į kiekvienos valstybės narės padėtį ir skirtingą esamą antimikrobinų medžiagų vartojimo ir pagrindinių atsparių patogenų plitimo lygį, ir jie atspindi kiekvienos valstybės narės dedamų pastangų siekiant bendrą ES tikslų lygį, nekeliant pavojaus pacientų sveikatai ir saugai, taip pat jais sudaromos sąlygos prirėkus teikti tikslinę paramą ir stebėti būsimą pažangą;
- AG. kadangi rekomenduojami tikslai ES lygmeniu dėl sunaudoto antimikrobinų medžiagų kiekio ir AAM yra naudinga priemonė siekiant pažangos, susijusios su pagrindiniais veiksniais, darančiais poveikį AAM, visų pirma antimikrobinų medžiagų vartojimu, ir AAM plitimu, visų pirma dėl patogenų, kurie kelia didžiausią naštą ir grėsmę visuomenės sveikatai ES, ir kadangi rekomenduojami tikslai grindžiami turimais duomenimis, pateiktais vykdant ES priežiūrą 2019 m., kurie pasirinkti baziniais metais, atsižvelgiant į tai, kad 2020 ir 2021 m. padėtis laikoma išskirtine ir todėl netinkama naudoti kaip pagrindas dėl COVID-19 pandemijos ir taikomų išimtinių ribojamųjų priemonių, rekomenduojamos siektinos reikšmės turėtų padėti siekti bendrų tikslų ir jas turėtų papildyti nacionaliniai tikslai, apimantys kitus su AAM susijusius aspektus, pavyzdžiui, infekcijų prevenciją ir kontrolę, antimikrobinio gydymo priežiūrą, receptų išrašymo praktiką, mokymą ir tinkamus pakuočių dydžius;
- AH. kadangi 2022 m. specialioji „Eurobarometro“ apklausa dėl AAM rodo, kad žinių apie antibiotikus ES vis dar trūksta, nes tik pusė apklaustųjų žino, kad antibiotikai yra neveiksmingi kovojant su virusais, ir kad ES piliečių informuotumas valstybėse narėse vis dar labai skiriasi, be to, beveik vienas iš dešimties ES piliečių vartoja antibiotikus be recepto, tokie rezultatai rodo, kad reikia didinti ir gerinti galiojančių ir būsimų teisės aktų dėl vaistų vykdymo užtikrinimą valstybėse narėse ir informavimo bei informuotumo apie AAM didinimo veiklą ir racionalų antimikrobinų medžiagų naudojimą visais lygmenimis, siekiant didinti piliečių ir sveikatos priežiūros specialistų žinias ir skatinti jų elgsenos pokyčius;
- AI. kadangi žmonių sveikatos, veterinarijos ir agronomijos sektoriuose dirbančių specialistų švietimas, įgūdžių tobulinimas, informuotumas ir mokymas AAM, infekcijų prevencijos ir kontrolės bei bendros sveikatos koncepcijos klausimais atlieka svarbų vaidmenį

- kovoiant su AAM, ypač dėl to, kad jie yra racionalaus antimikrobinių medžiagų naudojimo šalininkai ir pacientų bei ūkininkų ugdytojai; kadangi tęstinio įrodymais pagrįsto švietimo programos ir mokymo programos atitinkamai turėtų apimti privalomus tarpsektorinius mokymo ir kompetencijų kursus AAM, infekcijų prevencijos ir kontrolės, rizikos aplinkai, biologinio saugumo ir antimikrobino gydymo priežiūros klausimais;
- AJ. kadangi pagrindinis kovos su AAM aspektas bus visuomenės informuotumas ir elgsenos pokyčiai; kadangi, siekiant skatinti elgsenos pokyčius, reikės vadovautis įtraukties principu ir principu „iš apačios į viršų“, be to, reikės sudaryti palankesnes sąlygas dalytis žiniomis ir geriausios praktikos pavyzdžiais;
- AK. kadangi, PSO duomenimis, nuo 2017 m. liepos mėn. patvirtinta 11 naujų antibiotikų (kuriuos patvirtino Komisija arba JAV maisto ir vaistų administracija arba abi šios institucijos) ir, išskyrus kai kurias išimtis, naujai patvirtinti antibiotikai turi ribotą klinikinę naudą, palyginti su esamu gydymu, nes daugiau kaip 80 % yra iš esamų klasių, kuriose atsparumo mechanizmai jau nusistovėję ir manoma, kad greitai atsiras atsparumas;
- AL. kadangi šiuo metu kuriami 43 antibiotikai ir jų deriniai su nauja veikliąja medžiaga, tačiau tik keli iš jų atitinka bent vieną PSO inovacijų kriterijų (t. y. nėra žinomo kryžminio atsparumo, naujos prisijungimo vietos, veikimo būdo ir (arba) klasės), o tai reiškia, kad apskritai klinikinių projektų ir neseniai patvirtintų antibiotikų nepakanka, kad būtų išspręsta didėjančio AAM atsiradimo ir plitimo problema;
- AM. kadangi bakteriofagai turi didelį potencialą tapti įperkama ir veiksminga bakterijų kontrolės priemone, galinčia būti antibiotikų terapijos alternatyva arba papildymu, ir pirmenybė turėtų būti teikiama atitinkamai bakteriofagų kaip pašarų priedų ir kaip veterinarinių vaistų registravimo reglamentavimo sistemai, atitinkančiai Europos vaistų agentūros (EMA) „Specialiai bakteriofagų terapijai skirtų veterinarinių vaistų kokybės, saugos ir veiksmingumo gaires“;
- AN. kadangi AAM poveikis dėl nesugebėjimo sukurti ir išleisti veiksmingus naujus antibiotikus ar naujas antimikrobines medžiagas didėja; kadangi dėl to būtina skubiai sukurti ir įgyvendinti naujas paskatas ir ieškoti alternatyvių gydymo būdų, pvz., bakteriofagų, kartu užtikrinant valstybės remiamų produktų prieinamumą ir įperkamumą;
- AO. kadangi Komisija siekia skatinti pažangius naujų ir senų antimikrobinių medžiagų, alternatyvių gydymo būdų, įskaitant bakteriofagus, diagnostiką ir vakcinas nuo atsparių patogenų, mokslinius tyrimus ir plėtoti medicininės atsakomosios priemones bei susijusias technologijas ir spręsti rinkos problemas;
- AP. kadangi visame pasaulyje beveik 50 % žmonių gydymo antibiotikais pradeda be tinkamos diagnozės ir netinkamu vaistu, pabrėžiant diagnostikos galimybes išvengti netinkamo ir pernelyg didelio antibiotikų vartojimo²⁶;

²⁶ <https://www.bcg.com/publications/2022/model-for-tackling-antimicrobial-resistance>

- AQ. kadangi nuo tada, kai buvo priimtas 2017 m. kovos su AAM veiksų planas, buvo pateikta keletas pasiūlymų dėl naujų ekonominių modelių, skirtų naujoms antimikrobinėms medžiagoms tiekti rinkai, be kita ko, JAMRAI išvadose, kuriose 2021 m. kovo 31 d. pateikta „strategija, kaip Europoje įgyvendinti daugiašales paskatas, kad būtų skatinamos antimikrobinų medžiagų inovacijos ir galimybė jas naudoti“;
- AR. kadangi Komisija užsakė tyrimą „AAM medicininių atsakomųjų priemonių pateikimas rinkai“, kuriame modeliuojami keturių rūšių skirtingo finansinio dydžio traukos mechanizmai, siekiant skatinti inovacijas ir užtikrinti prieigą prie antimikrobinų medžiagų, t. y. pajamų garantija, atlygis už įvedimą į rinką kartu su pajamų garantija, fiksuotas atlygis už įvedimą į rinką ir etapais mokamos išmokos, kartu su jų įgyvendinimo ES lygmeniu galimybėmis; kadangi tyrime taip pat pripažinta, jog plačiai sutariama, kad traukos mechanizmai turėtų būti papildyti stūmos mechanizmais;
- AS. kadangi tolesnės investicijos į novatoriškų diagnostinių priemonių mokslinius tyrimus ir plėtrą papildytų pastangas gerinti prevenciją ir gydymą; kadangi greitesnės ir tikslesnės diagnostikos priemonės palengvintų racionalesnį antimikrobinų medžiagų naudojimą visose sveikatos priežiūros įstaigose;
- AT. kadangi pagal 2023 m. darbo programą „ES – sveikatos labui“ siūlomos investicijos į kovą su AAM, visų pirma vykdant specialų veiksų „Parama inovacijoms ir galimybei gauti antimikrobinų medžiagų“, kuris sudarys sąlygas sukurti tinklą, padedantį Komisijai ir valstybėms narėms rengti ir įgyvendinti medicininių reagavimo priemonių viešuosius pirkimus ir rezervuoti pajėgumus tikslinėms medicininėms reagavimo į AAM priemonėms gaminti arba jų gauti;
- AU. kadangi veiksmai mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje, remiami pagal programas „Horizontas 2020“ ir „Europos horizontas“, yra labai svarbūs rengiant, vertinant ir įgyvendinant kovos su AAM priemonės, nuolatinė parama ir bendradarbiavimas tebėra labai svarbūs siekiant sustiprinti mokslinių tyrimų ir inovacijų poveikį nustatant atsparių patogenų sukeltas infekcijas, užkertant joms kelią ir jas gydant, ir turėtų būti stiprinami;
- AV. kadangi AAM yra neatidėliotinas klausimas, kuriam nėra trumpalaikio sprendimo; kadangi tai turėtų išlikti finansavimo prioritetu ES ir valstybių narių lygmeniu pasibaigus dabartiniams biudžeto ciklams ir gauti nuolatinę ES lygmens paramą;
- AW. kadangi vakcinos yra ekonomiškai efektyvios ir veiksmingos žmonių ir gyvūnų užkrečiamųjų ligų prevencijos priemonės, todėl jos gali pažaboti AAM infekcijų plitimą ir sumažinti antimikrobinų medžiagų naudojimą; kadangi dėl to būtina skatinti skiepijimą pasitelkiant priemones, skirtas didinti piliečių ir sveikatos priežiūros specialistų informuotumą apie skiepų svarbą, ir sprendžiant dvejonių dėl skiepų problemą visose amžiaus grupėse, bet ypač rizikos grupėse, taip pat skiepų kūrimą, prieinamumą ir galimybę jais naudotis;
- AX. kadangi valstybių narių tarpsektorinis bendradarbiavimas ir suinteresuotųjų šalių dalyvavimas yra labai svarbūs siekiant užtikrinti visapusišką ir veiksmingą bendros sveikatos koncepcija grindžiamos AAM politikos ir veiksų įgyvendinimą, todėl šis bendradarbiavimas turėtų būti stiprinamas, visų pirma pasitelkiant ES bendros sveikatos tinklą AAM klausimais;

- AY. kadangi ES agentūrų (EFSA, ECDC ir EMA) aukšto lygio bendradarbiavimas turėtų būti toliau stiprinamas ir plečiamas įtraukiant Europos aplinkos agentūrą (EAA) ir ECHA, siekiant užtikrinti nuoseklų, bendros sveikatos koncepcija bei įrodymais pagrįstą atsaką į AAM;
- AZ. kadangi kova su AAM laikantis bendros sveikatos koncepcijos yra ES visuotinės sveikatos strategijos⁵ prioritetas, be kita ko, įtraukiant konkrečias nuostatas dėl AAM į derybas dėl galimo tarptautinio susitarimo dėl pandemijų prevencijos, parengties joms ir reagavimo į jas per PSO, o dėmesys AAM visame pasaulyje didėja, reikia skatinti tarptautinį bendradarbiavimą, kad būtų užtikrintas koordinuotas pasaulinės bendruomenės atsakas ir tinkama parama, integruota į prioritetus, nustatytus pasauliniu ir regioniniu lygmenimis finansavimui, moksliniams tyrimams ir politinėms pastangoms, ir šiuo atžvilgiu turėtų vykti tvirtesnis bendradarbiavimas, visų pirma Jungtinių Tautų, G7, G20 kontekste ir su keturšalėmis organizacijomis (Jungtinių Tautų Maisto ir žemės ūkio organizacija (FAO), Jungtinių Tautų aplinkos programa (UNEP)⁴⁸, Pasaulio gyvūnų sveikatos organizacija (WOAH) ir PSO), taip pat dvišalis valstybių narių ir ES nepriklausančių šalių bendradarbiavimas;
- BA. kadangi 2017 m. kovos su AAM veiksmų plano ir Tarybos rekomendacijos įgyvendinimas turėtų būti reguliariai stebimas, kad būtų galima įvertinti pažangą, padarytą siekiant jų tikslų, ir nustatyti kovos su AAM spragas,

Bendroji dalis

1. tebėra labai susirūpinęs dėl visuotinės grėsmės sveikatai, kurią kelia atsparumas antimikrobinėms medžiagoms (AAM), ir apgailestauja dėl to, kad ES ir kitur dėl AAM žūsta vis daugiau žmonių; yra visiškai įsitikinęs, kad AAM reikia daugialypės ES strategijos, grindžiamos bendros sveikatos koncepcija;
2. palankiai vertina Komisijos pasiūlymą dėl Tarybos rekomendacijos dėl ES veiksmų, kuriais siekiama kovoti su atsparumu antimikrobinėms medžiagoms, stiprinimo laikantis bendros sveikatos koncepcijos ir ragina Tarybą priimti rekomendaciją, kurioje būtų atsižvelgta į šią rezoliuciją, siekiant sustiprinti veiksmus srityse, papildančiose teisės aktus pagal siūlomą vaistų dokumentų rinkinį;
3. vis dėlto primena, kad įgaliojimai priimti privalomus Sąjungos aktus, kuriais siekiama „[kovoti] su labiausiai sveikatą pakertančiomis ligomis“, „[kovoti su] didel[ėmis] tarpvalstybinio pobūdžio grėsm[ėmis] sveikatai“ ir, [nustatyti] aukštus vaistų ir medicinos tikslams naudojamų prietaisų kokybės bei saugos standartus“, toliau taikoma įprasta teisėkūros procedūra pagal SESV 168 straipsnį; todėl mano, kad tuo atveju, jei pagal rekomendaciją pasiektų priemonių nepakaktų, reikės imtis tolesnių teisėkūros veiksmų ES lygmeniu;
4. pabrėžia, kad kovojant su AAM reikia sėkmingai laikytis trejopo požiūrio, pagal kurį būtų derinamas racionalus antibiotikų naudojimas žmonių ir gyvūnų atžvilgiu, įgyvendinamos geros infekcijų prevencijos ir kontrolės priemonės, ypač sveikatos priežiūros įstaigose, ir skatinami naujų antimikrobinė medžiagų ir antimikrobinė medžiagų alternatyvų moksliniai tyrimai ir technologinė plėtra; pabrėžia, kad veiksmai šiose srityse tik papildys vieną kitą ir negali būti priežastis mažinti užmojus bet kurioje kitoje srityje;

Nacionaliniai kovos su AAM veiksmų planai

5. ragina valstybes narės iki 2024 m. kovo 1 d. parengti, paskelbti ir įgyvendinti nacionalinį kovos su AAM veiksmų planą, grindžiamą bendros sveikatos koncepcija ir atitinkantį Pasaulio sveikatos organizacijos visuotinio veiksmų plano ir 2016 m. Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos aukšto lygio susitikimo dėl AAM deklaracijos tikslus, ir reguliariai atnaujinti tokius nacionalinius veiksmų planus. Valstybės narės visų pirma turėtų:
- a) užtikrinti, kad kova su AAM ir racionalaus antimikrobinių medžiagų naudojimo skatinimas būtų nacionalinių sveikatos sistemų prioritetai nacionaliniuose veiksmų planuose;
 - b) užtikrinti, kad į nacionalinius veiksmų planus būtų įtraukti įgyvendinimo ir stebėsenos planai, gebėjimų stiprinimas, tinkami žmogiškieji ir finansiniai ištekliai ir mechanizmai, kuriais būtų užtikrintas veiksmingas jų valdymas;
 - c) užtikrinti, kad į nacionalinius veiksmų planus būtų įtraukti tarpsektorinio koordinavimo mechanizmai su aiškiais įgaliojimais, veiklos struktūra bei sudėtimi, įskaitant žmonių sveikatos, gyvūnų sveikatos ir aplinkos sektorių ekspertus ir specialistus;
 - d) užtikrinti, kad į nacionalinius veiksmų planus būtų įtrauktos konkrečios priemonės, skirtos išmatuojamiems bendriesiems tikslams pasiekti, įgyvendinimo būdai ir rodikliai, skirti pažangai siekiant šių tikslų įvertinti, įskaitant daugeliui vaistų atsparių žmonių infekcijų ir nepatenkintų medicininių poreikių išlaidas, ir kad į juos būtų įtraukti šios rekomendacijos E skirsnioje nustatyti rekomenduojami tikslai;
 - e) užtikrinti, kad nacionaliniame veiksmų plane būtų nurodyti atitinkami nacionalinės bendros žemės ūkio politikos strateginių planų, skirtų kovai su AAM, elementai;
 - f) užtikrinti, kad nacionaliniuose veiksmų planuose būtų laikomasi rizika grindžiamo požiūrio ir kad į juos būtų įtrauktos įrodymais grindžiamos priemonės, skirtos AAM plitimo aplinkoje prevencijai, stebėsenai ir mažinimui;
 - g) skirti tinkamus ir pakankamus žmogiškuosius ir finansinius išteklius veiksmingam nacionalinių veiksmų planų įgyvendinimui, nustatyti prioritetus ir atitinkamai paskirstyti išteklius, kartu užtikrinant įgyvendinimą srityse, kurioms skiriama mažiau dėmesio, pavyzdžiui, aplinkos srityje;
 - h) užtikrinti, kad AAM klausimas būtų sprendžiamas ar svarstomas kituose nacionaliniuose veiksmų planuose ar gairėse, pavyzdžiui, kovos su vėžiu planuose, vaikų ir motinų sveikatos planuose, pandemijų planuose ir ilgalaikės priežiūros planuose;
 - i) reguliariai, t. y. ne rečiau kaip kas dvejus metus, vertinti nacionalinių veiksmų planų poveikį ir imtis veiksmų, kad būtų atsižvelgta į vertinimo rezultatus ir bet kokius kitus svarbius duomenis, kartu atsižvelgdamos į naujus nustatytus faktus ir

naujas tendencijas, ir

- j) viešai skelbti visus su tuo susijusius duomenis tam skirtoje svetainėje;

AAM ir antimikrobinių medžiagų vartojimo priežiūra ir stebėseną

6. ragina valstybes nares panaikinti esamas priežiūros ir stebėsenos spragas ir užtikrinti, kad iki 2030 m. būtų gauti išsamūs duomenys, įskaitant, kai tinkama, tikralaikius duomenis, apie AAM ir sunaudotą antimikrobinių medžiagų kiekį visais lygmenimis (pvz., bendruomenėje, ligoninėse ir ilgalaikės priežiūros įstaigose), siekiant remti racionalų antimikrobinių medžiagų naudojimą žmonių sveikatos srityje:
- a) užtikrinant (veiklą koordinuojant su ECDC), kad žmonių bakterijų AAM stebėseną apimtų ne tik kraujo ir smegenų skysčio izoliatus (invazinius izoliatus), bet ir visus kitus iš klinikinės mikrobiologijos laboratorijų gautus izoliatus ir kad atitinkami duomenys būtų reguliariai teikiami ECDC, kad būtų galima greitai nustatyti ir geriau išmatuoti antimikrobinėms medžiagoms atsparių patogenų mastą ir plitimą valstybėse narėse ir tarp jų;
 - b) reikalaujant, kad infekcijos, kurias sukelia kritiniai daugeliui vaistų atsparūs organizmai, pvz., karbapenemams atsparios *Acinetobacter baumannii*, karbapenemams atsparios *Enterobacteriaceae* (pvz., *Klebsiella pneumoniae*, *Escherichia coli*) ir *Candida auris*, būtų laikomos ligomis, apie kurias pagal nacionalinės teisės aktus būtina pranešti;
 - c) išplečiant žmonių AAM priežiūrą, kad ji apimtų patogenus, kuriems atsiranda arba yra nustatytas AAM, dėl jiems daromo aplinkoje esančių medžiagų, visų pirma naudojamų augalų apsaugos produktuose arba biocidiniuose produktuose, poveikio;
 - d) renkant duomenis apie žmonėms skirtų antimikrobinių medžiagų receptų išrašymą ir išdavimą tinkamu lygiu ir naudojant duomenis apie elektroninius receptus bei kitą skaitmeninę sveikatos duomenų rinkimo ir dalijimosi jais infrastruktūrą, visų pirma Europos sveikatos duomenų erdvę, kad būtų galima stebėti antimikrobinių medžiagų receptų išrašymą ir teikti grįžtamąją informaciją apie receptų išrašymo tendencijas ir modelius, kuriuose dalyvauja receptus išrašantys asmenys, vaistininkai ir kitos tokie duomenis renkančios šalys; šie duomenys turėtų būti renkami tik racionalaus antimikrobinių medžiagų naudojimo žmonių sveikatai tikslais ir visada turėtų atitikti ESDE reglamentą bei apimti griežtas duomenų subjektų asmens duomenų ir privatumo apsaugos priemones;
 - e) kuriant integruotas AAM ir sunaudoto antimikrobinių medžiagų kiekio priežiūros sistemas, apimančias žmonių sveikatą tiek tretiniu, tiek bendruomenės lygmeniu, taip pat gyvūnų sveikatą, augalų sveikatą, maistą, nuotekas ir aplinką (visų pirma vandenį ir dirvožemį); tokia integruota ir nuolatinė stebėseną turi būti suplanuota taip, kad būtų galima veiksmingai ir greitai nustatyti protrūkius, tačiau dirvožemio ir vandens telkinių atveju taip pat nustatyti AAM genų buvimą, tendencijas ir toksiškumą, o šios priežiūros rezultatais turi būti grindžiamos veiksmingos kovos su AAM visuose sektoriuose strategijos;

- f) tiriant galimybes labiau suderinti priežiūros gaires, t. y. duomenų atnaujinimo dažnumą, duomenų analizės metodus, duomenų teikimo išsamumo lygį, rodiklių ir jų matavimo vienetų apibrėžtis, kad būtų galima palyginti rezultatus valstybėse narėse;
- 7. ragina Komisiją sukurti ES lygmens duomenų apie AAM ir sunaudotą antimikrobinį medžiagų kiekį žmonių sveikatos, gyvūnų sveikatos ir aplinkos srityse duomenų bazę;
- 8. ragina Komisiją, remiantis EFSA nuomonėmis, įvertinti gyvūnų ligas, kurias sukelia antimikrobinėms medžiagoms atsparios bakterijos, siekiant nustatyti, ar kuri nors iš šių ligų turi būti įtraukta į Reglamente (ES) 2016/429²⁷ pateiktą sąrašą, kad joms būtų galima taikyti reguliavimo priežiūros, kontrolės ar kitas valdymo priemonės;

Infekcijų prevencija ir kontrolė, vanduo, sanitarija ir higiena

- 9. ragina valstybes nares užtikrinti, kad būtų įgyvendinamos ir nuolat stebimos infekcijų prevencijos ir kontrolės priemonės žmonių sveikatos srityje, siekiant prisidėti prie antimikrobinėms medžiagoms atsparių patogenų plitimo ribojimo, visų pirma:
 - a) stiprinant infekcijų prevenciją ir kontrolę bei tobulinant vandens, sanitarijos ir higienos priemones, aplinkos valymą ir atliekų tvarkymą sveikatos priežiūros įstaigose ir ilgalaikės priežiūros įstaigose:
 - i) užtikrinant ligoninių higienos specialistų pagrindines kompetencijas infekcijų prevencijos ir kontrolės bei vandens, sanitarijos ir higienos srityse;
 - ii) užtikrinant pakankamus išteklius būtiniausiems reikalavimams įgyvendinti ir, jei įmanoma, infekcijų prevencijos ir kontrolės programų pagrindiniams komponentams įgyvendinti;
 - iii) užtikrinant adekvačius finansinius ir žmogiškuosius išteklius infekcijų prevencijos ir kontrolės bei vandens, sanitarijos ir higienos paslaugų tobulinimo programoms;
 - iv) didinant diagnostikos priemonių prieinamumą;
 - v) kontroliuojant kokybę;
 - vi) vykdant priežiūrą;
 - vii) atliekant vertinimus;
 - viii) rengiant atitinkamas gaires ir
 - ix) vykdant visiems atitinkamiems sveikatos priežiūros specialistams prieinamą

²⁷ 2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/429 dėl užkrečiamųjų gyvūnų ligų, kuriuo iš dalies keičiami ir panaikinami tam tikri gyvūnų sveikatos srities aktai („Gyvūnų sveikatos teisės aktas“). OL L 84, 2016 3 31, p. 1.

informuotumo didinimo ir mokymo veiklą;

- b) modernizuojant esamą ligoninių infrastruktūrą ir žmogiškuosius išteklius, kad būtų užtikrinta aukšto lygio infekcijų prevencija ir kontrolė, kartu laikantis aplinkosauginio tvarumo kriterijų;
 - c) užtikrinant glaudžias sąsajas su pacientų sauga ir su sveikatos priežiūra susijusių infekcijų, įskaitant sepsį, prevencija, visų pirma gerinant priežiūrą, sveikatos priežiūros darbuotojų mokymą ir užtikrinant aukštos kokybės mikrobiologinę paramą bei pacientų įrašus;
 - d) užtikrinant tęstinį visų ambulatorinių sveikatos priežiūros įstaigų, ligoninių ir ilgalaikės priežiūros įstaigų darbuotojų mokymą apie infekcijų prevenciją ir kontrolę, vandens, sanitarijos bei higienos priemones ir kitus klausimus;
 - e) tobulinant visų ambulatorinių sveikatos priežiūros įstaigų, ligoninių ir ilgalaikės priežiūros įstaigų darbuotojų mokymą apie atliekų šalinimą ir tarpsektorinius ryšius, kuriais prisidedama prie infekcijų ir AAM plitimo;
 - f) užtikrinant, kad su AAM susiję klausimai būtų įtraukti į visų su sveikatos priežiūra susijusių tyrimų ir pameistrystės programų, o nacionalinės imunizacijos programos būtų visapusiškai parengtos ir įgyvendintos visoms amžiaus grupėms, visų pirma rizikos grupėms, peržiūrint perspektyvias AAM prevencijos programas ir imantis priemonių laipsniškai likviduoti ligas, kurių galima išvengti skiepijant, remiantis 2018 m. gruodžio 7 d. Tarybos rekomendacija dėl sustiprinto bendradarbiavimo kovojant su ligomis, kurių galima išvengti skiepijant²⁸;
10. ragina Komisiją ir valstybes nares imtis priemonių maistinių gyvūnų sveikatai ir gerovei gerinti, siekiant sumažinti infekcinių ligų paplitimą ir plitimą ūkiuose ir atitinkamai sumažinti antimikrobinų medžiagų naudojimo poreikį, visų pirma:
- a) primygtinai skatinant veterinarijos gydytojus ir kitus atitinkamus subjektus konsultuoti ūkininkus dėl infekcinių ligų prevencijos ir kontrolės priemonių, įskaitant alternatyvius metodus, kuriais remiamas į naujausią veterinarinių vaistų teisės aktų peržiūrą įtraukto draudimo profilaktiškai naudoti antimikrobines medžiagas maisto gamyboje įgyvendinimas;
 - b) apribojant antibiotikų, naudojamų gyvūnams gydyti, naudojimą tik tais antibiotikais, kuriuos PSO yra nurodžiusi kaip „mažiausiai svarbius“ žmonių sveikatai, ir apribojant antibiotikų, priskiriamų „aukščiausio prioriteto ypatingos svarbos“ antibiotikams, naudojimą²⁹;
 - c) skatinant taikyti biologinio saugumo ir infekcijų prevencijos bei kontrolės priemones ūkiuose;

²⁸ 2018 m. gruodžio 7 d. Tarybos rekomendacija dėl sustiprinto bendradarbiavimo kovojant su ligomis, kurių galima išvengti skiepijant (OL C 466, 2018 12 28, p. 1).

²⁹ <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/312266/9789241515528-eng.pdf>.

- d) įgyvendinant požiūrį „iš apačios į viršų“ siekiant elgsenos pokyčių žemės ūkio sektoriuje, pasitelkiant švietimą ir palengvinant keitimąsi žiniomis ir geriausia praktika;
 - e) pasinaudojant pagal bendrą žemės ūkio politiką teikiama parama įgyvendinti prevencines priemones prieš infekcines ligas, kurios viršija ES teisės aktuose nustatytus minimaliuosius reikalavimus;
 - f) panaudojant Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo lėšas (2021–2027 m.) projektams, įtrauktiems į nacionalines programas, ir laikantis atitinkamų valstybių narių nustatytų tinkamumo finansuoti taisyklių, taip pat prireikus teikiant papildomą finansinę ar struktūrinę paramą;
 - g) įgyvendinant valstybių narių veiksmus, išdėstytus Tvaresnės ir konkurencingesnės ES akvakultūros 2021–2030 m. strateginių gairių priede (COM(2021)0236);
 - h) skatinant akvakultūroje naudoti antibiotikų alternatyvas;
 - i) skatinant skiepijimą, taip pat ir akvakultūros srityje, ir alternatyvas, siekiant padėti užkirsti kelią tam tikroms ligoms ir išvengti nereikalingo antimikrobinių medžiagų naudojimo;
 - j) skatinant kurti ir naudoti novatoriškus pašarų priedus ir skatinti mitybos intervencines priemones siekiant išlaikyti ir pagerinti gyvūnų būklę ir užkirsti kelią ligoms bei poreikiui naudoti antimikrobines medžiagas;
 - k) gerinant gyvūnų sveikatą įgyvendinant biologinės saugos, biologinio saugumo, skiepijimo ir geros gyvulininkystės programas;
 - l) rengiant strategijas, skirtas higienai ir nuotekų tvarkymui maisto gamybos, gyvūninių atliekų tvarkymo ir nuotekų tvarkymo srityse gerinti;
 - m) rengiant tikslias priemones pagal sektorius, kai tik pagal Reglamento (ES) 2019/6 57 straipsnį bus gauti duomenys apie antimikrobinių medžiagų naudojimą pagal maistinių gyvūnų rūšis;
 - n) plėtojant tikslinį pradinį atliekų apdorojimą visoje grandinėje nuo ūkio iki skerdyklos, siekiant pašalinti AAM mikroorganizmus ir sumažinti antimikrobinių medžiagų kiekį prieš jas išleidžiant į aplinką arba į bendras kanalizacijos sistemas;
 - o) didinant diagnostikos priemonių prieinamumą ir ekonominį efektyvumą;
 - p) mažinant tų antibiotikų, kurie, kaip matyti iš mokslinių duomenų, turėtų būti naudojami kaip kraštutinė priemonė žmonių medicinoje, naudojimą;
11. ragina Komisiją pateikti pasiūlymą dėl ES teisės aktų dėl ūkinių gyvūnų gerovės peržiūros, remiantis EFSA rekomendacijomis, nes, kaip pripažįstama ES strategijoje „Nuo ūkio iki stalo“, didesnė gerovė padeda stiprinti gyvūnų imuninę sistemą;
 12. ragina valstybes nares įgyvendinti gerąją, įrodymais pagrįstą mėšlo tvarkymo praktiką ir gerąją nuotekų dumblo tvarkymo praktiką, pritaikant jas žemės ūkyje, siekiant

sumažinti antimikrobinių savybių turinčių medžiagų ir AAM lemiančių veiksmių poveikį aplinkai;

13. ragina optimizuoti antimikrobinių medžiagų, naudojamų augalų apsaugai, stebėsenos ir vertinimo sistemą regioniniu ir nacionaliniu lygmenimis, atsižvelgiant į UNEP rekomendacijas³⁰;
14. primygtinai reikalauja, kad ES infekcijų prevencijos ir kontrolės gairės žmonių sveikatos srityje, ypač ligoninėse ir ilgalaikės priežiūros įstaigose, būtų parengtos ne vėliau kaip 2026 m. birželio 1 d., tinkamai susiejant ir atnaujinant klininkines gaires, ir kad rengiant šias gaires būtų atsižvelgta į tarptautines gaires ir būtų užtikrintas glaudus bendradarbiavimas su Europos ir nacionalinėmis profesinėmis draugijomis;

Antimikrobinio gydymo priežiūra ir racionalus antimikrobinių medžiagų naudojimas

15. ragina valstybes nares užtikrinti, kad būtų įgyvendintos žmonių sveikatos priemonės, kuriomis būtų remiamas racionalus antimikrobinių medžiagų naudojimas, visų pirma:
 - a) įgyvendinant ES dažnų infekcijų gydymo ir perioperacinės profilaktikos gaires ir pritaikant jas prie nacionalinių aplinkybių, siekiant laikytis geriausios praktikos ir optimizuoti racionalų antimikrobinių medžiagų naudojimą;
 - b) rengiant sveikatos priežiūros specialistams skirtas priemones, siekiant užtikrinti, kad jie laikytųsi racionalaus naudojimo gairių;
 - c) sudarant palankesnes sąlygas sveikatos priežiūros specialistams keistis žiniomis ir geriausios praktikos pavyzdžiais visais sveikatos priežiūros lygmenimis;
 - d) skatinant sveikatos priežiūros specialistus informuoti pacientus apie antimikrobinių medžiagų netinkamo naudojimo, per didelio naudojimo ir netinkamo šalinimo riziką;
 - e) didinant diagnostinių tyrimų prieinamumą, ekonomiškumą ir savalaikiškumą, ypatingą dėmesį skiriant greitiesiems testams, atliekamiems prieš paskiriant antimikrobinį gydymą, visų pirma pirminės sveikatos priežiūros srityje, siekiant užtikrinti optimalų antibiotikų skyrimą ir tvarų jų vartojimą ir taip optimizuoti antimikrobinį gydymą, mažinant plataus spektro antibiotikų vartojimą, ir
 - f) kai įmanoma, išrašant antibiotikų receptus tik konsultuojantis gyvai;
16. ragina Komisiją užtikrinti, kad valstybės narės pradėtų keistis geriausia praktika, susijusia su veiksmingomis antimikrobinio gydymo priežiūros programomis;
17. ragina valstybes nares įgyvendinti programas, pagal kurias būtų surenkamos ir saugiai šalinamos nepanaudotos, pasibaigusio galiojimo ir likusios antimikrobinės medžiagos iš bendruomenės, ligoninių ir ilgalaikės priežiūros įstaigų, ūkių, veterinarinių vaistų

³⁰ https://www.unep.org/resources/superbugs/environmental-action?gclid=CjwKCAjw3ueiBhBmEiwA4BhspORyl2FvYKYC7fLimOJhkw0cUCYkdzVm-iNEyTrumAw90gQ2ap7nBRoC6LgQAvD_BwE

teikėjų ir gamybos įstaigų, ir užtikrinti, kad visuomenė galėtų naudotis šiomis šalinimo priemonėmis vietos sveikatos priežiūros įstaigoje;

18. ragina valstybes nares ir Komisiją bendradarbiauti siekiant užtikrinti nuoseklų Reglamento (ES) 2019/6 įgyvendinimą, kad būtų atsižvelgta į valstybių narių skirtumus, susijusius su antimikrobinių medžiagų naudojimu veterinarijoje, siekiant užtikrinti, kad veterinarijos gydytojai neprivalėtų naudoti daugiau antibiotikų, nei, jų manymu, būtina gyvūnui gydyti, ir kad nebūtų nepagrįstai ribojamas dažnesnis medicininių atsakomųjų priemonių, pvz., vakcinų, naudojimas;
19. ragina Komisiją siekti, kad būtų parengtos ES gairės dėl pagrindinių dažnų žmonių infekcijų gydymo ir žmonių perioperacinės profilaktikos, į kurias būtų įtraukta informacija apie tinkamų diagnostinių testų naudojimą, visų pirma įskaitant rekomendacijas, kad visada būtų atliekami diagnostiniai testai, įskaitant greituosius testus, prieš skiriant gydymą antimikrobiniais vaistais, nustatant poreikį naudoti antibiotikus, renkantis tinkamą antibiotiką (jei būtina, remiantis medicinos specialisto įvertinimu po diagnostinio testo), nustatant dozes ir dozių intervalus bei gydymo ir (arba) profilaktikos trukmę, atsižvelgiant į geriausią turimą praktiką, antibiotikų prieinamumą ir būtinybę užtikrinti optimalų ir itin racionalų jų naudojimą, atsižvelgiant į PSO antibiotikų klasifikacijos „AWaRe“ knygą³¹, rengiant šias gaires ir užtikrinant glaudų bendradarbiavimą su Europos ir nacionalinėmis profesinėmis draugijomis;
20. ragina valstybes nares, remiantis moksliniais įrodymais, atliekant saugos vertinimą ir priimant sprendimus dėl šių produktų atsižvelgti į atsparumo žmonėms skirtoms ir veterinarinėms antimikrobinėms medžiagoms dėl augalų apsaugos produktų ar biocidinių produktų naudojimo išsivystymo riziką ir, prireikus, konsultuojantis su susijusiais suinteresuotaisiais subjektais, įgyvendinti tinkamas atitinkamų produktų naudojimo sąlygas ar apribojimus;

Su antimikrobinių medžiagų vartojimu ir atsparumu antimikrobinėms medžiagoms susiję rekomenduojami tikslai

21. ragina valstybes nares imtis tinkamų nacionalinių priemonių siekiant užtikrinti, kad iki 2030 m. bendras antibiotikų vartojimas (atsižvelgiant į nustatytą paros dozę (DDD) 1 000 gyventojų) bendruomenėje ir ligoninių sektoriuje, įskaitant ilgalaikės priežiūros įstaigas, ES būtų sumažintas 20 %, palyginti su 2019 baziniais metais, kai DDD bet kurioje valstybėje narėje buvo didžiausia – 15;
22. ragina valstybes nares imtis tinkamų nacionalinių priemonių siekiant užtikrinti, kad iki 2030 m. bent 70 % visų žmonėms vartoti skirtų antibiotikų priklausytų įprastinių antibiotikų grupei, kaip apibrėžta PSO antibiotikų klasifikacijoje „AWaRe“;
23. ragina valstybes nares imtis tinkamų nacionalinių priemonių siekiant užtikrinti, kad iki 2030 m. bendras sergamumas kraujo infekcijomis, sukeltomis meticilinui atsparaus *Staphylococcus aureus* (MRSA), (skaičius 100 000 gyventojų) ES sumažėtų 15 %, palyginti su 2019 baziniais metais;

³¹ <https://www.who.int/publications/i/item/9789240062382>

24. ragina valstybes nares imtis tinkamų nacionalinių priemonių siekiant užtikrinti, kad iki 2030 m. bendras sergamumas kraujo infekcijomis, sukeltomis trečiosios kartos cefalosporinams atsparios *Escherichia coli* (skaičius 100 000 gyventojų), ES sumažėtų 10 %, palyginti su 2019 baziniais metais;
25. ragina valstybes nares imtis tinkamų nacionalinių priemonių siekiant užtikrinti, kad iki 2030 m. bendras sergamumas kraujo infekcijomis, sukeltomis karbapenemams atsparios *Klebsiella pneumoniae* (skaičius 100 000 gyventojų), ES sumažėtų 5 %, palyginti su 2019 baziniais metais;
26. ragina valstybes nares nustatyti rodiklius, kurie padėtų pasiekti rekomenduojamus tikslus, taip pat tikslus, susijusius su kitais su AAM susijusiais aspektais, pvz., infekcijų prevencijos kontrole, antimikrobinio gydymo priežiūra, receptų išrašymo praktika ir mokymu, o taikomomis priemonėmis turėtų būti užtikrintos tvirtos, tačiau tvarios pastangos pasiekti šiuos tikslus, kasmet juos mažinant, kad būtų užkirstas kelias įgyvendinimo vilkinimui ir apsaugotas pacientų saugumas;
27. ragina Komisiją nustatyti tinkamas priemones, kurios padėtų įgyvendinti strategiją „Nuo ūkio iki stalo“ ir Nulinės taršos veiksmų plano tikslą iki 2030 m. 50 % sumažinti bendrą ES ūkiuose auginamiems gyvūnams ir akvakultūroje naudojamų antimikrobinų medžiagų pardavimą, ir pabrėžia, kad reikia atsižvelgti į valstybių narių lygmeniu jau padarytą pažangą ir užtikrinti gyvūnų gerovę, o ūkininkams turėtų būti teikiama parama nustatytoms priemonėms įgyvendinti;
28. ragina Komisiją teikti pirmenybę likusių deleguotųjų aktų dėl Reglamento (ES) 2019/6 dėl veterinarinių produktų paskelbimui, siekiant iš naujo subalansuoti ES mėsos produktų ir iš ES nepriklausančių šalių importuojamų produktų sąlygas užtikrinant, kad gyvūnams būtų taikomi vienodi antimikrobinų medžiagų naudojimo standartai, neatsižvelgiant į tai, ar jie auginami ES ar kitur;

Informavimas, švietimas ir mokymas

29. ragina valstybes nares bendradarbiaujant su aukštojo mokslo ir profesinio mokymo įstaigomis bei suinteresuotaisiais subjektais užtikrinti, kad į nacionalines *įrodymais pagrįstas* tęstinio švietimo programas ir mokymo programas tokiose srityse, kaip medicina, slauga, farmacija, odontologija, veterinarija, ūkininkavimo srities švietimo įstaigos ir agronominiai mokslai, būtų įtrauktas privalomas tarpsektorinis mokymas, susijęs su AAM, infekcijų prevencija ir kontrole, rizika aplinkai, biologiniu saugumu ir antibiotikų alternatyvomis, taip pat su antimikrobinio gydymo priežiūra, įskaitant racionalų antimikrobinų medžiagų naudojimą ir atitinkamą poveikį mažinant antibiotikų poreikį;
30. ragina valstybes nares didinti visuomenės ir sveikatos priežiūros specialistų, dirbančių žmonių sveikatos ir veterinarijos sektoriuose, ir farmacijos gamintojų informuotumą apie tai, kad yra programų, skirtų surinkti ir saugiai sunaikinti nepanaudotas, pasibaigusio galiojimo ir likusias antimikrobines medžiagas, ir apie šių programų svarbą AAM prevencijai;
31. ragina valstybes nares skatinti ir, kai tinkama, sudaryti palankesnes sąlygas įvairiems sektoriams plėtoti mokymo programas ir dalytis geriausia praktika;

32. ragina valstybes nares stiprinti ir gerinti komunikaciją ir didinti informuotumą apie AAM ir racionalų antimikrobinių medžiagų naudojimą, siekiant skatinti žinias ir elgsenos pokyčius:
- a) teikiant specialistams, dirbantiems žmonių sveikatos, veterinarijos ir agronomijos sektoriuose, reguliariai atnaujinamą informaciją apie AAM nacionaliniu ir vietos lygmenimis, taip pat informacinę medžiagą apie AAM ir veiksmingos infekcijų prevencijos ir kontrolės svarbą, riziką aplinkai, griežtesnius gyvūnų gerovės standartus, biologinį saugumą, priežiūrą ir antimikrobino gydymo priežiūrą, įskaitant racionalų antimikrobinių medžiagų naudojimą ir receptų išrašymo praktikos gerinimą;
 - b) vykdant visuomenės informuotumo didinimo veiklą ir plataus masto informavimo apie AAM kampanijas, visų pirma jų prevenciją taikant higieną, visų pirma rankų higieną, ir apdairų antimikrobinių medžiagų naudojimą, įskaitant jų saugų šalinimą, nacionaliniu lygmeniu, visų pirma apie tai, kokias infekcijas galima gydyti antibiotikais, o kurios ne, kartu atsižvelgiant į vietos gyventojų skirtumus ir geriausią veiksmingo informavimo praktiką;
 - c) rengiant tikslias komunikacijos kampanijas, skirtas konkrečių gyventojų grupių informuotumui didinti, naudojant tinkamas šių konkrečių grupių komunikacijos priemones ir kanalus;
 - d) kai tikslinga, vykdant tarpsektorines komunikacijos kampanijas, siekiant skatinti dalijimąsi ištekliais;
 - e) sudarant palankesnes sąlygas suinteresuotųjų subjektų ir pramonės sektorių, kurie yra elgesio pokyčių objektas, bendravimui, kad būtų skatinamas dalijimasis žiniomis ir geriausia praktika;
 - f) rengiant elgesio pokyčių intervencines priemones, skirtas pagrindinėms specialistų grupėms, pacientams ar plačiajai visuomenei bendros sveikatos koncepcija grindžiamoje AAM ekosistemoje, remiantis kitų grėsmių visuomenės sveikatai, pvz., COVID-19, ŽIV ar rūkymo, patirtimi;
 - g) vykdant iniciatyvas, kuriomis siekiama didinti tėvų ir mokyklinio amžiaus vaikų informuotumą apie geros higienos svarbą kovojant su AAM, be kita ko, kaip pradinio ugdymo maisto, sveikatos ir namų ūkio ekonomikos klausimais dalį;
33. ragina Komisiją koordinuoti minėtą informuotumo didinimo veiklą ir komunikacijos kampanijas ir informuoti atitinkamas ES agentūras ir kitas įstaigas, kad jų poveikis būtų kuo didesnis;
34. ragina Komisiją, ECDC ir EMA remti ir papildyti valstybių narių informuotumo apie AAM ir racionalų antimikrobinių medžiagų naudojimą didinimo veiklą ES masto komunikacijos veiksmais, kai aktualu, pasitelkiant mokymo galimybes, pvz., AAM

srities projektą „EDUCare“³²;

35. ragina Komisiją remti valstybes nares užtikrinant žmonių sveikatos, veterinarijos ir agronomijos sektoriuose dirbančių specialistų tęstinį mokymą ir mokymąsi visą gyvenimą apie AAM grėsmę ir jos prevenciją laikantis bendros sveikatos koncepcijos, pasitelkiant įvairias mokymo galimybes, pavyzdžiui, iniciatyvą „Geresnis mokymas rūpinantis maisto sauga“³³;

Moksliniai tyrimai ir plėtra, paskatos inovacijoms ir antimikrobinų medžiagų bei kitų medicininių atsako į AAM grėsmę priemonių naudojimui

36. primygtinai ragina valstybes nares ir Komisiją remti dalijimąsi mokslinių tyrimų duomenimis ir technologines inovacijas, skirtas nustatyti žmonių infekcijas, kurias sukelia antimikrobinėms medžiagoms atsparūs patogenai, užkirsti joms kelią ir jas gydyti, įskaitant Europos partnerystės sukūrimą ir dideles investicijas į ją, kad būtų galima koordinuoti, suderinti ir finansuoti tarpsektorinius mokslinius tyrimus ir inovacijas, susijusius su bendros sveikatos koncepcija grindžiamu kovos su AAM tinklu; ragina šią partnerystę grįsti tvariu suinteresuotųjų subjektų, įskaitant pramonę, pilietinę visuomenę, visų pirma pacientų organizacijas, akademinę bendruomenę, pavyzdžiui, Europos universitetų iniciatyvą ir nevyriausybinį ekspertus, dalyvavimu formuojant ir įgyvendinant politiką; ragina valstybes nares užtikrinti, kad dalyvavimas Europos partnerystėje dėl bendros sveikatos koncepcija grindžiamo kovos su AAM tinklo būtų praktiškai prieinamas ir MVĮ;
37. ragina valstybes nares ir Komisiją skatinti antimikrobinų medžiagų kūrimą ir prieinamumą, taip pat kitų medicininių atsakomųjų priemonių, susijusių su kova su žmonių AAM, naudojimą, visų pirma diagnostinius testus ir vakcinas, skirtus antimikrobinėms medžiagoms atspariems patogenams;
38. ragina Komisiją ir valstybes nares ir toliau skirti pakankamai išteklių moksliniams tyrimams ir plėtrai, susijusiems su AAM, remti per dabartinį biudžeto ciklą ir išsipareigoti, kad tai būtų prioritetas per kitą biudžeto ciklą:
 - a) padedant valstybėms narėms nustatyti prioritetinius antimikrobinėms medžiagoms atsparius patogenus ES ir valstybių narių lygmenimis, nustatyti esamas, būsimas ir trūkstamas medicininės atsako į AAM grėsmę priemones ir apibrėžti tikslinius produktų profilius;
 - b) remiant AAM medicininių atsakomųjų priemonių mokslinius tyrimus ir plėtrą, visų pirma koordinuojant AAM medicininių atsakomųjų priemonių mokslinių tyrimų ir plėtros vėlyvame etape finansavimą, vengiant nepagrįsto darbo dubliavimosi, įskaitant antimikrobinų medžiagų klinikinius tyrimus, deramai atsižvelgiant į galimą HERA departamento, kaip veiksmingo medicinos mokslinių tyrimų ir plėtros koordinatoriaus, vaidmenį skatinant mokslinius tyrimus ES,

³² <https://www.amreduce.eu/>

³³ https://food.ec.europa.eu/horizontal-topics/official-controls-and-enforcement/legislation-official-controls/better-training-safer-food_en

siekiant paspartinti naujoviškų antibiotikų ir alternatyvų kūrimą;

- c) remiant alternatyvių gydymo būdų, įskaitant bakteriofagus, mokslinius tyrimus;
 - d) užkertant kelią vaistų trūkumui ir gerokai pagerinant antimikrobinių medžiagų ir kitų AAM medicininių atsakomųjų priemonių tiekimo ES tęstinumą, visų pirma remiant ir koordinuojant valstybių narių gamybos, viešųjų pirkimų ir atsargų kaupimo iniciatyvas, kartu išvengiant to, kad jos nebūtų susietos su konkrečiomis medicininių atsakomųjų priemonių technologijomis;
 - e) gerinant paklausos prognozę, įvertinant ir sprendžiant antibiotikų tiekimo grandinės pažeidžiamumo problemas ir kaupiant tikslinius antibiotikus, kad būtų išvengta stygiaus;
 - f) koordinuojant dotacijas ir vykdant paramos programas, ypatingą dėmesį skiriant akademinės bendruomenės ir MVĮ moksliniams tyrimams ir plėtrai ankstyvame etape;
39. ragina valstybes nares ir Komisiją prisidėti prie ES masto daugiašalės traukos schemos, kuria būtų sudarytos sąlygos tvariai, ilgalaikiai inovacijų aplinkai, paspartintam vystymuisi ir galimybei gauti antimikrobinių medžiagų, kūrimo ir valdymo; pažymi, kad tokia sistema galėtų būti pajamų garantija, atlygis už įvedimą į rinką kartu su pajamų garantija, fiksuotas atlygis už įvedimą į rinką arba etapais mokamos išmokos; ragina rengimo proceso metu konsultuotis su atitinkamomis pramonės šakomis ir kitais suinteresuotaisiais subjektais, kad būtų papildyta žmonėms skirtiems vaistams taikoma reglamentavimo sistema;
40. ragina valstybes nares ir Komisiją sutelkti išteklius, vykdyti bendradarbiavimo iniciatyvas, finansiškai prisidėti prie traukos paskatų schemos įgyvendinimo ir įsipareigoti dalyvauti tinkle, nurodytame 2023 m. darbo programoje „ES – sveikatos labui“;
41. ragina valstybes nares ir Komisiją reguliariai ir kai tinkama peržiūrėti schemą ir jos poveikį antimikrobinių medžiagų kūrimui bei prieinamumui ir pažymi, kad tai turėtų apimti konsultacijas su visais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais;
42. ragina valstybes nares ir Komisiją skatinti kurti ir pateikti rinkai antimikrobinių medžiagų alternatyvas, taip pat naujoviškus diagnostinius testus ir vakcinas gyvūnų sveikatos srityje ir antimikrobinių medžiagų alternatyvas, pvz., vietinius anestetikus ar psichofarmakologinius vaistus, įskaitant skaidžių antibiotikų projektą;

Bendradarbiavimas

43. ragina valstybes nares teikti duomenis apie AAM ir antimikrobinių medžiagų vartojimą Pasaulinei atsparumo antimikrobinėms medžiagoms ir jų naudojimo priežiūros sistemai (GLASS)³⁴;

³⁴ <https://www.who.int/initiatives/glass>

44. ragina valstybes nares pasinaudoti reguliariais ES kovos su antimikrobinėmis medžiagomis tinklo ir kitų atitinkamų komitetų ir darbo grupių, nagrinėjančių kovos su antimikrobinėmis medžiagomis klausimus, posėdžiais siekiant:
- stiprinti tarpusavio bendradarbiavimą, taip pat bendradarbiavimą su Komisija, atitinkamomis ES agentūromis ir AAM suinteresuotomis šalimis, specialistais ir ekspertais;
 - keistis geriausios praktikos pavyzdžiais, visų pirma susijusiais su priemonėmis, kuriomis siekiama užtikrinti, kad sveikatos priežiūros specialistai laikytųsi racionalaus antimikrobinų medžiagų naudojimo gairių;
 - dalytis nacionaliniais veiksmais AAM srityje planais ir susijusiomis įgyvendinimo ataskaitomis bei vertinimais tarpusavyje, su Komisija ir atitinkamomis ES agentūromis ir sudaryti sąlygas tų dokumentų tarpusavio vertinimui;
45. ragina valstybes nares stiprinti žmonių sveikatos, veterinarijos ir agronomijos sektoriuose dirbančių specialistų ir suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimą AAM srityje, siekiant patobulinti bendros sveikatos koncepciją AAM srityje;
46. ragina Komisiją stiprinti savo, EFSA, EMA, ECDC, EAA ir ECHA bendradarbiavimą AAM srityje ir stiprinti bendros sveikatos koncepciją AAM srityje pasitelkiant tarpžinybinę darbo grupę AAM klausimais, kuri turėtų:
- sukurti veiksmingą platformą, kurioje būtų rengiami reguliarūs susitikimai, siekiant užtikrinti keitimąsi informacija apie AAM ir aptarti būsimus prašymus ir įgaliojimus, ir
 - skatinti priežiūros duomenų integravimą visuose sektoriuose laikantis bendros sveikatos koncepcijos;
47. ragina Komisiją sukurti stebėsenos sistemą, kad būtų galima įvertinti pažangą ir rezultatus, pasiektus įgyvendinant 2017 m. veiksmy AAM srityje planą ir šią rekomendaciją;
48. ragina valstybes nares rinkti ir skelbti visus su tuo susijusius duomenis ir sukurti ES masto duomenų bazę ir ragina Komisiją viešai skelbti šiuos duomenis specialioje svetainėje, kad būtų skatinamas skaidrumas;

Pasaulinis aspektas

49. ragina valstybes nares ir Komisiją remti tai, kad ES nepriklausančios šalys plėtotų ir įgyvendintų tarptautinių standartus nustatančių įstaigų propaguojamus standartus, visų pirma:
- nustatant platesnio užmojo WOAH standartus ir gaires dėl atsakingo ir racionalaus antimikrobinų medžiagų naudojimo veterinarijoje, kurie turėtų atspindėti poreikį palaipsniui atsakyti antimikrobinų medžiagų naudojimo siekiant skatinti gyvūnų augimą ar didinti jų produktyvumą visame pasaulyje;

- b) pagal Tarptautinę augalų apsaugos konvenciją parengiant racionalaus antimikrobinų medžiagų naudojimo fitosanitariniais tikslais gaires³⁵;
 - c) įgyvendinant peržiūrėtą Maisto kodeksą – Per maistą plintančio užkrato atsparumo antimikrobinėms medžiagoms mažinimo ir ribojimo praktikos kodeksą³⁶ ir Integruotos per maistą plintančio užkrato atsparumo antimikrobinėms medžiagoms stebėsenos ir priežiūros gaires³⁷;
50. ragina valstybes nares ir Komisiją siekti, kad į derybas dėl potencialaus PSO tarptautinio susitarimo dėl pandemijų prevencijos, parengties joms ir reagavimo į jas būtų įtrauktos konkrečios nuostatos dėl AAM laikantis bendros sveikatos principo; šiuo atžvilgiu prašo ypatingą pirmenybę teikti priemonėms, susijusioms su švariu vandeniu, sanitarija ir higiena;
 51. ragina valstybes nares ir Komisiją remti PSO iniciatyvas, kuriomis siekiama parengti gaires dėl to, kaip, atsižvelgiant į antimikrobinų medžiagų gamybą, turėtų būti įgyvendinama gera gamybos praktika atliekų ir nuotekų tvarkymo srityje, atsižvelgiant į 2018 m. lapkričio 30 d. PSO vykdomosios valdybos sprendimą šiuo klausimu;
 52. ragina valstybes nares ir Komisiją remti tai, kad AAM būtų laikomas svarbiu politiniu prioritetu G7 ir G20 šalyse, siekiant įgyvendinti plataus užmojo įsipareigojimus pasauliniu lygmeniu, įskaitant pagrindinių principų nustatymą ir propagavimą, siekiant sąžiningai paskirstyti finansinę naštą, atsirandančią dėl antimikrobinų medžiagų gamybos skatinimo G20 arba G7 šalyse;
 53. primygtinai ragina valstybes nares ir Komisiją pritarti tam, kad 2024 m. būtų surengta planuojama JT aukšto lygio konferencija dėl AAM, kurioje būtų priimti visuotiniai įsipareigojimai spręsti AAM problemą, įskaitant antimikrobinų medžiagų naudojimo tikslus, remiantis Maskoto ministrų konferencijos deklaracija dėl AAM;
 54. ragina valstybes nares ir Komisiją stiprinti bendradarbiavimą pagrindinėse kovos su AAM srityse, pvz., mokslinių tyrimų, priežiūros, ryšių ir dalijimosi žiniomis tiek visame pasaulyje, tiek ES kaimyninėse šalyse; ypač ragina išnagrinėti tolesnes HERA ir tarptautinių partnerių bendradarbiavimo galimybes;
 55. ragina valstybes nares ir Komisiją remti keturšalę suinteresuotųjų subjektų partnerystės platformą AAM klausimais³⁸ ir aktyviai dalyvauti jos veikloje, kad būtų galima padėti nustatyti visuotinę pasaulinę viziją ir pasiekti daugiau sutarimo dėl AAM;
 56. ragina valstybes nares ir Komisiją suteikti vystymosi pajėgumų ir remti AAM

³⁵ <https://www.ippc.int/en/>

³⁶ https://www.fao.org/fao-who-codexalimentarius/sh-proxy/en/?lnk=1&url=https%253A%252F%252Fworkspace.fao.org%252Fsites%252Fcodex%252Fstandards%252FCXC%2B61-2005%252FCXC_061e.pdf

³⁷ https://www.fao.org/fao-who-codexalimentarius/sh-proxy/en/?lnk=1&url=https%253A%252F%252Fworkspace.fao.org%252Fsites%252Fcodex%252Fstandards%252FCXG%2B94-2021%252FCXG_94e.pdf

³⁸ <https://www.fao.org/antimicrobial-resistance/quadripartite/the-platform/en/>

iniciatyvas mažas ir vidutines pajamas gaunančiose šalyse, visų pirma:

- a) dalyvaujant Europos komandos iniciatyvoje su Afrika dėl tvaraus sveikatos saugumo laikantis bendros sveikatos principo, kuria visų pirma siekiama padėti kovoti su AAM;
- b) remiant bendros sveikatos koncepcija grindžiamų nacionalinių kovos su AAM veiksmų planų įgyvendinimą mažų ir vidutinių pajamų šalyse, visų pirma pasitelkiant kovai su AAM skirtą JT daugiapartnerį patikos fondą (MPTF)³⁹;
- c) prisidedant prie pastangų kovoti su infekcinėmis ligomis ir AAM mažų ir vidutinių pajamų šalyse, pavyzdžiui, pasitelkiant Europos ir besivystančių šalių partnerystę klinikinių tyrimų srityje (Visuotinės sveikatos EDCTP3 partnerystė)⁴⁰;
- d) remiant vakcinų programas;
- e) remiant patikimų priežiūros duomenų rinkimą, dalijimąsi jais ir jų analizę;
- f) teikiant pirmenybę pagrindinėms ekonominėms, socialinėms ir aplinkosaugos sveikatos ir ligų priežastims, laikantis ES visuotinės sveikatos strategijos, visų pirma galimybei naudotis švariu vandeniu ir sanitarijos sistemomis;

Ataskaitų teikimas

57. ragina Komisiją praėjus ketveriems metams po šios rezoliucijos priėmimo pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą apie jos įgyvendinimo pažangą;

o

o o

58. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją valstybėms narėms, Tarybai, Komisijai ir Pasaulio sveikatos organizacijai.

³⁹ <https://mptf.undp.org/fund/amr00>

⁴⁰ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/research-area/health/edctp_en